

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 134/2017

YB u KB ('l-ilmentaturi')

vs

GlobalCapital Financial Management Ltd.

(C 30053) ('il-provditur tas-servizz')

Seduta tas-27 ta' Mejju 2019

L-Arbitru,

Ra l-ilment¹ fejn fil-qosor l-ilmentaturi jghidu li l-mertu tal-ilment huwa t-telf ta' €8,445.16 li huma garrbu meta l-provditur tas-servizz bieghilhom il-prodott *Keydata Lifemark Secure Income Bond, Issue No. 4 (SIB)*.

Illi huma qatt ma kienu dahlu ghall-ebda investment qabel dak *de quo*.

Illi l-ilmentatur kien ha somma ta' €50,000 mit-Tarzna wara li ghazel il-*voluntary retirement*. Peress li kienu semghu reklami tal-*GlobalCapital* fuq ir-radju marru biex jinvestu s-somma ta' €10,000.

Illi dan it-telf sehh minhabba *misselling* tal-prodott, negligenza u parir hazin ghax il-prodott ma kienx addattat ghac-cirkostanzi partikolari tagghom; kien hemm misrapprezentazzjoni tar-riskju kif ukoll ingann fit-tehid tad-dokumentazzjoni.

Is-servizz kien wiehed *advisory* kif ikkonfermat mill-KYC li giet kompilata minn XX li ma kienx awtorizzat mill-MFSA biex jaghti pariri finanzjarji.

Illi l-provditur tas-servizz m'agixxiex fl-ahjar interessi tal-ilmentaturi minkejja li kien hemm obligazzjoni fiducjarja; ma mexiex b'mod gust u ekwu u b'mod

¹ Ara l-ilment shih *a fol.* 1-6

ragonevoli mal-ilmentaturi meta nbieghulhom il-prodotti li qed isir ilment dwarhom;

Illi l-prodotti *de quo* kellhom riskju gholi li ma kienx addattat ghac-cirkostanzi personali tagghom;

Illi nkisru l-obbligi kuntrattwali u l-provditur tas-servizz m'agixxiex *in buona fede* meta minhabba n-nuqqas ta' esperjenza ittiehdulhom il-firem fuq dokumenti li kienu *standard form contracts* ippreparati minn qabel mill-provditur tas-servizz.

Illi l-provditur tas-servizz agixxa b'negligenza, traskuragni, *recklessness* u *culpa lata* fit-twettieq tal-inkariku kuntrattwali li kellu.

Ghalhekk l-ilmentaturi qed jitolbu li jinghataw kumpens ta' €8,445.16 li jirraprezentaw il-flus li tilfu.

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz li tghid:

1. Illi, minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet kollha, ma huwiex car x'inhum l-ilment imressaq kontra l-eccepjenti – hemm hjiel ta' allegazzjoni ta' '*mis-selling*' u sia ta' allegazzjoni ta' qerq u ingann f'paragrafu 11 tal-ilment (u necessarjament allura vizzju ta' kunsens) – u ghalhekk l-ilmentaturi naqsu milli jfissru b'mod car u sewwa x'inhum l-bazi tal-ilment tagghom u konsegwentement l-ilment tagghom huwa null;
2. Illi, preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-talbiet tal-ilmentaturi in kwantu bbazati fuq responsabbiltà extra kontrattwali huma preskritti a tenur tal-art. 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
3. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-talbiet tal-ilmentaturi in kwantu bbazati fuq responsabbiltà kontrattwali huma preskritti a tenur tal-art. 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
4. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-premess, tenut kont l-allegazzjoni ta' qerq u ingann sia in kwantu t-tehid ta' firma, l-azzjoni odjerna hija perenta *ai termini* tal-Artikolu 1222(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, in kwantu l-ilmentaturi qed jallegaw qerq u/jew vizzju tal-kunsens;

5. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju għall-premess, l-eccjepjenti ma hijiex il-legittimu kontradittur tal-ilmentaturi u hija s-socjetà emmetrici estera li għandha twiegeb għat-talbiet tal-ilmentaturi;
6. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju għall-ecczezjonijiet l-oħra, l-ewwel (1) talba tal-ilmentaturi hija infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-socjetà intimata mxiet fl-aħjar interess tal-klijenti tagħha u s-socjetà intimata ma naqsitx mill-obbligi regolatorji tagħha u/jew tal-Kodici Civili meta bhala intermedjarja licenzjata taht l-Att Dwar Servizi ta' Investiment (Kap. 370) bieghet il-prodott '*Lifemark S.A. Secure Income Bond Issue 4 EUR – QI*' lill-ilmentaturi kif allegat minnhom; fil-fatt, l-eccjepjenti ma tistax tinsab responsabbli għal telf li sehh f'investiment li hi ma kenitx qieghda tiggstixxi, in kwantu agixxiet biss bhala intermedjarju fil-bejgh tal-investiment bejn l-emmettur tal-prodott u l-investitur; illi lanqas ma huwa minnu dak li nghad li l-investiment in kwistjoni huwa kumplikat u ta' riskju għoli u dan kif ser jigi ppruvat fil-kawza;
7. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju għall-ecczezjonijiet l-oħra, it-tieni (2) talba tal-ilmentaturi hija wkoll infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu ma hux minnu li s-socjetà intimata ma adempjietx l-inkarigu u l-obbligi kontrattwali tagħha; is-socjetà intimata ma agixxietx b'nuqqas ta' hila u sengha, bi traskuragni u negligenza grossolana, *culpa lata* u *recklessness* kif qed jallegaw l-ilmentaturi; is-socjetà intimata ma wettqet ebda *investment misselling* u tafferma illi fil-mument li l-ilmentaturi akkwistat l-investiment in kwistjoni, dan l-investiment fl-isfond tal-informazzjoni li kienet tezisti dwaru u abbazi tal-informazzjoni li kellha s-socjetà intimata minghand l-ilmentaturi stess kellu l-premessi kollha sabiex fil-fehma ragonevoli tas-socjetà intimata jinbiegh lill-ilmentaturi; Illi għalhekk din it-talba tal-ilmentaturi hija kompletament bla bazi u infondata fil-fatt u fid-dritt;
8. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju għall-ecczezjonijiet l-oħra, it-talba tal-ilmentaturi bin-numru tlieta (3) hija infondata fil-fatt u fid-dritt in kwantu s-socjetà intimata mhix responsabbli versu l-ilmentaturi għal ebda telf jew dannu li setghu gew sofferti mill-ilmentaturi, la minhabba xi komportament negligenti, la minhabba xi '*investment misselling*' u

lanqas minhabba xi komportament iehor kif allegat fl-ilment tal-ilmentaturi u ghalhekk is-socjetà intimata ma ghandhiex tigi ikkundannata thallas l-ebda ammont ta' kumpens in linea ta' telf, dannu jew reintegrazzjoni lill-ilmentaturi u t-talbiet fl-ilment tal-ilmentaturi ghandhom jigu respinti; Illi inoltre u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-oħra, t-talba tal-ilmentaturi ghall-hlas tas-somma ta' Euro 8445.16 ma tistax tintlaqa' sakemm l-ilmentaturi ma jipprovawx id-dannu jew telf verament soffert minnhom, u anke jekk jirrizulta li l-ilmentaturi garrbu xi telf fuq l-investment in kwistjoni, b'daqshekk ma jsegwix illi s-socjetà intimata hija responsabbli ghad-dannu jew telf soffert;

9. Illi minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-oħra, it-talbiet ghall-imghaxijiet f'punt tlieta (3) u erbgha (4) fl-ilment tal-ilmentaturi hija kompletament infondata fil-fatt u fid-dritt; Illi apparti l-fatt li la l-kapital u lanqas id-dhul jew tkabbir kapitali ma kienu garantiti mis-socjetà intimata, jigi sottomess illi l-ilmentaturi ghamlu l-investment *de quo* fl-2008, jigifieri ezatt qabel l-akbar krizi fis-swieg finanzjarji li rat id-dinja mis-snin 1930 'l hawn. Ghalhekk tenut kont tal-andament tas-swieg finanzjarji fiz-zmien in kwistjoni, l-ilmentaturi ma jistghux jassumu illi kieku investew flushom f'investment iehor il-kapital tagghom kien ser jibqa' shih u/jew li kienu ser jaghmlu xi dhul mill-investment tagghom; Illi ghalhekk qed jigi exceptit il-*casus*, stante li kwalunkwe telf li setghu garrbu l-ilmentaturi huwa direttament u/jew indirettament ir-rizultat tal-andament tas-swieg finanzjarji u tal-krizi finanzjarja dinjija;
10. Illi b'rizultat tal-eccezzjonijiet surriferiti, il-hames (5) talba ghall-ispejjez legali hija infondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi respinta;
11. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez ta' dawn l-istanzi ghandhom jigu sopportati mill-ilmentaturi.

Sema' lill-partijiet,

Ra l-atti kollha tal-kaz.

Jikkonsidra

Eccezzjonijiet Preliminari

Illi dwar l-ewwel eccezzjoni li l-ilment m'huwiex car, l-Arbitru jifhem li l-ilmentaturi taw diversi ragunijiet għall-ilment tagħhom, però, b'daqshekk ma jfissirx li ma kinux cari fir-ragunijiet li taw. L-ilment kif gie ipprezentat ma holoq l-ebda pregudizzju lill-provditur tas-servizz tant li għamel risposta estensiva hafna u spjega hu wkoll x'inhi d-difiza tiegħu.

F'dan il-kuntest irid jigi osservat li l-Arbitru huwa iggwidat mill-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta liema Att ma jikkontempla l-ebda nullità ta' atti.

Għalhekk l-ewwel eccezzjoni li titkellem dwar nullità tal-ilment qed tigi michuda.

Eccezzjonijiet dwar Preskrizzjoni

Il-provditur jagħti tlett eccezzjonijiet dwar preskrizzjoni ibbazati fuq Artikoli 2153, 2156(f) u 1222(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Kif gie ritenut mill-Qrati tagħna, l-Artikolu 2153 jittratta dwar danni akkwiljani.

Il-Prim'Awla tal-Qorti Civili² irriteriet:

'Illi għall-finijiet ta' preskrizzjoni, il-ligi tagħraf tliet għamliet ta' azzjoni għad-danni, u jigifieri: (a) azzjoni dwar hsarat imnissla minn għamil li jikkostitwixxi reat, f'liema kaz, iz-zmien tal-preskrizzjoni huwa dak imfisser mil-ligi biex issir l-azzjoni kriminali dwar l-istess reat; (b) azzjoni għall-hsarat imnisslin minn delitt jew kwazi-delitt (l-hekk imsejha culpa aquiliana), f'liema kaz il-preskrizzjoni hija ta' sentejn (principju rifless fl-artikolu 2153 tal-Kodici Civili); u (c) azzjoni għall-hsarat imnissla minn nuqqas ta' twettieq ta' obligazzjoni li mhix imfissra f'att pubbliku, f'liema kaz il-preskrizzjoni hija dik ta' hames (5) snin

Illi l-fattur li jsejjes il-htija akwiljana (jew dik li titnissel barra r-rabta kuntrattwali) huwa dak li l-persuna hija obbligata li, f'għamilha, ma tikkawzax hsara jew dannu lil haddiehor taht il-principju tan-neminem laedere.....

Illi huwa magħruf ukoll li mhux kull hsara li tiggarrab waqt jew minhabba l-mod kif ikun twettaq kuntratt twassal għall-htija kuntrattwali. Jista' jkun li nuqqas

² *Improved Design Ltd vs Dr Michael Gialanze, 19/05/2005*

jaghti lok xorta wahda ghal htija akwiljana, minkejja li jkun sehh waqt u bis-sahha ta' rabta kuntrattwali.

Ghalhekk, biex hsara mgarrba waqt it-twettiq ta' kuntratt titqies li hija akwiljana u mhux kuntrattwali, jehtieg jintwera li tali hsara ma jkollha x'taqsam xejn mar-relazzjoni kuntrattwali ezistenti bejn il-partijiet.

Illi, ghalhekk, il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-artikolu 2153 tal-Kodici Civili, minbarra li ma tapplikax ghall-hsara mahluqa minn ghamil li jikkostitwixxi reat, lanqas ma tapplika fejn l-allegata hsara titnissel minn ksur ta' patt kuntrattwali jew obbligazzjoni li tixbahha.'

Barra minn hekk, fil-kawza **Avv. Dr. Pio M. Valletta pro et noe vs Jeno Torocsik et** intqal:³

'Il-fatt li f'kawza attur jitlob il-likwidazzjoni ta' danni ma jfissirx awtomatikament li allura japplika l-Art. 2153 tal-Kodici Civili: "il-preskrizzjoni ta' sentejn li tolqot l-azzjoni ghal danni li ma jkunux kagunati b'reat hija applikabbli biss fil-kaz ta' danni indipendenti minn obbligazzjoni kuntrattwali" (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953 Vol XXXVII.ii.622).'

It-talba hija bazikament dwar danni kuntrattwali kif ser jigi spjegat aktar 'l isfel u, ghalhekk, il-preskrizzjoni a bazi ta' dan l-artikolu ma tistax tirnexxi.

Il-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 1222(1) tal-Kap. 16 tittratta dwar:

'L-azzjoni ghal rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, ghemil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn. (2) Dan jghodd ukoll ghar-rexxissjoni ta' obbligazzjonijiet minghajr kawza, jew maghmulin fuq kawza falza.'

Din il-preskrizzjoni ma tapplikax ghal dan il-kaz ghaliex mhix tintalab rexxissjoni ta' kuntratt.

L-eccezzjoni l-ohra hija bbazata fuq l-Artikolu 2156(f) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

³ PA, 7 t'Ottubru 2016

Qabel xejn, l-Arbitru jinnota li l-provditur tas-servizz ta diversi eccezzjonijiet dwar preskrizzjoni u ta kemm l-eccezzjoni akkwiljana kif ukoll dik kuntrattwali. L-eccezzjoni tal-preskrizzjoni hija intenzjonata li twaqqaf il-kaz u, ghalhekk, ghandha tkun wahda preciza u mhux alternattiva wahda ghall-ohra.

Hu stabbilit fil-gurisprudenza taghna illi min jallega l-preskrizzjoni jrid jippruvaha;⁴ il-preskrizzjoni trid tinghata interpretazzjoni restrittiva⁵ peress li l-konsegwenzi taghha huma li jeqirdu l-azzjoni; u min jallega l-preskrizzjoni jrid jipprova z-zmien minn meta din il-preskrizzjoni kellha tibda.⁶

L-Arbitru jinnota li l-provditur tas-servizz ma ressaq l-ebda prova biex jipprova dan kollu u l-unika referenza li hemm ghall-preskrizzjoni hija fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu. In-nota ta' sottomissjonijiet hija trattazzjoni u mhux prova.

Il-provditur tas-servizz isemmi d-data ta' meta sehh l-inkontru bejn il-partijiet bhala d-data minn mindu ghandu jibda jghodd il-perjodu minn meta setghet issir l-azzjoni. Dan il-perjodu hu wiehed illuzorju ghaliex fi tranzazzjonijiet ta' investment l-ilment ikun jista' jsir minn meta javveraw ruhhom ic-cirkostanzi li juru li l-investment ma kienx sar tajjeb jew le, u mhux minn dakinhar li ssehh it-tranzazzjoni kif jipprova jghid il-provditur tas-servizz.

Barra minn hekk, ir-risposta giet intavolata fis-16 t'Ottubru 2017, u sa dakinhar kienu digà fis-sehh l-emendi fil-Kodici Civili dwar il-preskrizzjoni. Skont l-Artikolu 2160 tal-Kap. 16, id-debitur irid MINN JEDDU jiehu l-gurament li m'ghandux jaghti, liema gurament id-debitur ma hadux u, ghalhekk, ma mexiex ma' dan ir-rekwizit tal-ligi.

Barra minn hekk, din l-eccezzjoni ma gietx ippruvata. Ghal dawn ir-ragunijiet, l-eccezzjonijiet dwar preskrizzjoni qed jigu michuda.

Legittimu Kontradittur

Il-provditur jecepixxi li huwa m'huwiex il-legittimu kontradittur imma hija l-kumpanija emmetrici li ghandha twiegeb ghall-ilment.

⁴ *Stencil Pave (Malta) Limited vs Dr Maria Deguara noe, PA, 30/10/2003*

⁵ *Alf. Mizzi & Sons (Marketing) Ltd vs Dismar Company Ltd, PA, 12/10/2004*

⁶ *Causon vs Sheibani, QA 4/12/1987*

Jirrizulta kemm mill-atti kif ukoll mix-xhieda li l-provditur tas-servizz ta l-parir u kien hu li biegh il-prodott in kwistjoni. L-ilmentaturi m'humieq jallegaw li l-provditur tas-servizz ma ggestieq tajjeb il-prodott imma li tahom parir u bieghilhom prodott li ma kienx addattat ghalihom u qed jilmentaw biss dwar il-parir u l-mod li bih inbieghilhom il-prodott.

Il-provditur tas-servizz u l-ilmentaturi kellhom bejniethom relazzjoni kuntrattwali u nholqot relazzjoni guridika bejniethom. Ghalhekk, il-provditur tas-servizz huwa l-legittimu kontradittur.

Barra minn hekk, il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi lill-*'klijenti eligibbli'* skont l-istess Att li jaghmlu ilment quddiem l-Arbitru kontra provditure tas-servizzi finanzjarji. L-ilmentaturi huma *'klijenti eligibbli'* u l-provditur tas-servizz huwa *'provditur tas-servizzi finanzjarji'* kif definiti fl-istess Kap. 555 u, ghalhekk, l-ilmentaturi setghu iressqu dan l-ilment kontra l-provditur tas-servizz quddiem l-Arbitru.

Fil-Mertu

L-Arbitru jrid jiddeciedi dan l-ilment b'referenza ghal dak li, fil-fehma tieghu, huwa gust, ekwu u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.⁷

Il-Verzjoni tal-Ilmentaturi

L-ilmentatur, YB, xehed permezz tal-*affidavit*⁸ u in kontroezami.⁹

Jghid li hu twieled fl-1960 u kien attenda skola teknika sa sittax-il sena. Bl-Ingiliz la kien jaf jaqra u lanqas jitkellem. Ma kienx jifhem bl-Ingiliz. Kien hadem ta' *electrician, welder* u xufier u l-mara tieghu kienet mara tad-dar. Kienet ghamlet biss skola primarja sa erbatax-il sena. U ghalkemm taqra bil-Malti ma kienet tifhem xejn bl-Ingiliz.

Fl-2008 hu u martu marru ghand il-provditur tas-servizz u kellimhom XX li qalilhom li kien ser jiehu hsiebhom hu. Qalulu li qatt ma kienu investew qabel u ma setghux jaffordjaw jitilfu l-flus li kienu ser jinvestu. XX qalilhom li kellu

⁷ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

⁸ A fol. 45 - 46

⁹ A fol. 318 et seq

prodott li kien *safe* u tant kien *safe* li anke ismu kien juri dan. Huma qalulu li kienu ser ihallu f'idejh. Mela l-karti u qalilhom fejn jiffirmaw, liema karti ma tahomx kopja tagghom. Staqsijhom jekk kellhomx il-flus magghom u qalulu li kienu ser igibu cekk ta' €10,000 mill-BOV. Kienu bdew jircievu l-imghax izda hasbu hazin meta l-imghax ma waslilhomx. Meta kellmu lil XX dan qalilhom biex ma jippanikjawx ghaliex dan il-prodott kellu hajja ta' hames snin u kien jaghlaq fl-2013. Izda meta wasal Novembru 2013, mhux talli ma hadux l-imghax imma lanqas il-flus li kienu investew.

Jghidu li XX qatt ma spjegalhom dwar il-prodott u lanqas qatt ma qalilhom x'kienu qed jiffirmaw meta ntalbu jaghmlu dan mill-provditur tas-servizz. Qatt ma kienu iltaqghu ma' xi hadd jismu YY.

L-ilmentatrici, KB, li kienet prezenti waqt li sar l-investment ikkonfermat l-*affidavit* ta' zewgha.

Il-Verzjoni tal-Provditur tas-Servizz

Ghall-provditur tas-servizz xehdu Michael Schembri¹⁰ u XX.¹¹

Michael Schembri xehed illi huwa kien ra l-*file* u ma kienx involut fit-tranzazzjoni li saret mal-ilmentaturi.

Huwa qal li l-provditur tas-servizz kien agixxa ta' intermedjarju u mhux bhala principal u ezekwixxa ordni ta' haddiehor.

Jibbaza l-kaz fuq il-*File Note* (DOK C) u jghid li din kienet xhieda ta' dak li gara meta inghata s-servizz u din kienet fi *standard form*, kif anke permess mill-MFSA. Jghid li din kienu jzommuha ghal ragunijiet regolatorji u interni.

A bazi tal-*File Note* jghid li l-provditur tas-servizz kien indika diversi prodotti lill-ilmentaturi u li saret spjegazzjoni dwar il-prodott *Lifemark* mertu tal-ilment u gew spjegati r-riskji abbinati mieghu u bil-firma tagghom fuq dan id-dokument l-ilmentaturi iddikjaraw li fehmu r-riskji involuti. Ukoll, li kienu jafu li l-investment jista' jitla' u jinzel u li jistghu jirkupraw anqas mis-somma investita kif ukoll li l-passat mhux garanzija tal-futur.

¹⁰ A fol. 312 et seq

¹¹ A fol. 317

Il-KYC tindika li l-attitudni tar-riskju taghhom kienet '*fairly conservative with a reasonable amount of risk*'.

Il-provditur tas-servizz kien qeda dmiru sew u anke meta l-prodott beda jkollu l-problemi fl-2010 huwa informa b'dan lill-ilmentaturi.

Jghid li mill-investment l-ilmentaturi kienu irceview is-somma ta' €1,554.84, liema somma inghatat mis-*Security Trustee* li haduhom bla riserva kif jidher mid-Dokumenti DOK Xxi sa Xxv.¹²

XX xehed li hu kellu '*training*' dwar il-prodott in kwistjoni sabiex ibieghu. Il-prodott kien qed jinbiegh bhala wiehed li ma kellux riskju elevat jigifieri kienu jqisuh bhala *low to medium risk*. Jghid li lill-ilmentaturi ma kienx tahom parir ta' investment ghaliex dak iz-zmien ma kienx awtorizzat li jaghti pariri finanzjarji izda kien awtorizzat li jbiegh il-prodott taht ir-regim ta' *promote and sell*.

Jghid li l-ewwel iltaqa' mal-klijenti u gabar l-informazzjoni dwarhom. Imbaghad, flimkien ma' YY, li kellu l-permess jaghti l-pariri, iltaqghu mal-klijenti biex jiddiskuti l-ghanijiet tal-investimenti taghhom u biex jaghtihom parir dwar l-investment. Jghid li din kienet prassi fil-kumpanija tieghu u YY kien finalment jaghtihom parir hu.¹³

Il-Prodott

Dan il-prodott, il-*Keydata International Secure Income Bond (SIB)*,¹⁴ kien ibbazat fuq negozju fil-pensjonijiet dwar il-hajja fis-suq Amerikan. Min hareg dan il-prodott ippronunzja ruhu bl-aktar mod enfatiku, u b'tipa kbira li jaghti qligh ta' 7.5% kull sena fl-iSterlina u 7% fis-sena fid-Dollaru u l-Ewro ghall-perjodu ta' hames snin.

L-*SIB* kien investment tal-kategorija *asset-backed securities*. Minghajr ma wiehed joqghod jidhol fid-dettall tal-istruttura legali (u kumplikata tieghu), l-*SIB* kien jinvesti f'*bonds (security bonds)* li l-assi *underlying* taghhom kienu poloz tal-assikurazzjoni fuq il-hajja ta' individwi Amerikani.

¹² A fol. 313

¹³ A fol. 317

¹⁴ A fol. 154

Dan il-prodott, fost affarijiet ohra, falla ghaliex l-analizi tal-aspettattiva tal-hajja/mewt tal-*life-assured* ma kinetx korretta. Aktar ma wiehed idum haj, aktar irid idum ihallas *premium* biex il-polza tibqa' hajja inkella tiflef fil-valur. Dan johloq problema ta' likwidità biex tkompli ssostni finanzjarjament il-mudell kompost minn diversi poloz ta' assikurazzjoni fuq il-hajja.

Dan kien riskju li hafna analisti ma tawx kazu. Imma kien, fil-fatt, aspett importanti hafna. Minhabba l-avvanzi fil-medicina, hafna nies jibqghu jghixu ghal zmien itwal u b'hekk il-*premium* irid idum jithallas ghal numru ta' snin aktar.

Jekk l-analisti u nies professjonali li kellhom esperjenza biex janalizzaw dawn il-prodotti ma waslux ghal dan, allura, lanqas wiehed jistenna li *retail investors*, bhalma huma l-ilmentaturi, kellhom ikunu f'qaghda li jaghmlu dan.

Apparti l-fatt ukoll li l-isem '*SECURE INCOME BOND*' jaghti lill-investitur bla esperjenza f'dawn it-tip ta' prodotti x'jifhem li l-investment huwa wiehed sikur u bla riskji, jew riskji baxxi u limitati.

Jekk wiehed ihares lejn il-*brochure* tipiku tal-*SIB* jara li mal-ewwel faccata, bi prominenza kbira, hemm rati tajba ta' dhul (*Annual Income Over 5 Years*), ritratt kbir ta' *lighthouse* (simbolu tas-sigurtà) u b'indikazzjoni ta' x'inhuma l-beneficcji u l-kwalità tal-prodott:

'Aims to provide return of capital after 5 years:

Bond invests in cash and assets by institutions rated 'A' or better by Standard and Poor's or equivalent;

Quarterly income option available'.

Ghalkemm fl-istess *brochure* jissemma' li jista' jkun hemm xi riskju ghall-kapital, u jista' jkun hemm xi tnaqqis fl-ahhar jew jekk tigbed l-investment qabel, però, l-enfasi qieghda fuq il-beneficcji li kien joffri dan il-prodott.

Taht it-titolu,¹⁵ *Benefits at a Glance*, hemm dan it-test:

'> Early investment bonus of 4%

¹⁵ Pagna 5 tal-*brochure*, a fol. 158

- > *An investment with NO Stock Market Exposure*
- > *Investing in cash and assets issued by institutions rated 'A' or better by Standard & Poor's or equivalent*
- > *Available via banks, stockbrokers and direct investment*
- > *Low minimum investment – Only GBP10,000 / USD20,000 / €10,000*
- > *The bond will be listed on the Luxembourg Exchange*
- > *The issue is regulated and authorised by the CSSF the Financial Regulator in Luxembourg.'*

- Hemm ukoll dan b'tipa kbira:

***'A lower risk profile and a higher level of income allows you to receive the income you need without the worry of stock market falls.'*¹⁶**

Il-prodott kellu r-riskji – il-kapital ma kienx garantit, u kif kien se jmur kien pjuttost ibbazat fuq il-*performance* ta' prodotti ohra simili ta' dak iz-zmien, apparti l-mudelli matematici u l-*assumptions* li jigu ma' dawn il-mudelli.

Ir-riskji kif deskritti forsi kienu jaghtu l-impresjoni li ma kinux ivarjaw wisq minn uhud mill-prodotti l-ohra ta' investiment li forsi kienu qed jigu offruti lil investituri ohra. Il-prodott fl-ebda mument ma kien iwieghed protezzjoni assoluta ghall-kapital.

Però, ma jistax jitqies li dak iz-zmien li nbiegh l-SIB, kien investiment b'riskju baxx. Anzi, kien investiment f'kategorija ta' riskju medju ghal riskju gholi.

Dan mhux qed jinghad *with the benefit of hindsight*, imma ghaliex in-natura tal-prodott – li jinvesti f'*bonds* li jinvestu f'poloz tal-assikurazzjoni fuq il-hajja – u l-istruttura innifisha tal-investiment kienu jaghmlu l-SIB investiment riskjuz li ma kienx addattat ghal *retail investors* kif kienu l-ilmentaturi.

Dawn it-tip ta' investimenti huma *Asset-Backed Securities* li huma prodotti kumplessi u ta' riskju gholi.

¹⁶ *Ibid.*

Meta l-MFSA, li hija r-regolatur f'dan il-qasam, rat li kienu qed jinbieghu prodotti li huma *Asset-Backed Securities* bhal dan il-prodott, interveniet billi harget *Warning to prospective investors about Asset-Backed Securities*¹⁷ bhalma hu l-SIB, fejn qalet:

'The Malta Financial Services Authority (MFSA) has come across local media adverts, reports and product documentation about investments in 'bonds' or 'fund accounts' whose performance is linked to assets, such as life insurance policies or currencies (referred to as asset-backed investments). By their very nature, these investments are not easy to understand.

Despite the fact that they may be promoted as 'alternative' to traditional or conventional investments, these are investment opportunities which involve substantial risks, in particular liquidity risks, whereby the investor may be unable to sell his investment ...'

'When it comes to redemption (selling) of these investments, these ... restrict the investor from selling his holdings before the investment matures ...'

Consumers should be aware that the characteristics of these products make them unsuitable for unsophisticated investors. These products are generally considered appropriate for investors who have experience and knowledge to understand how these financial instruments work and can afford to take the relevant risks.'

Huwa minnu li dan l-*istatement* hareg wara l-bejgh tal-prodott *de quo* imma dak li qalu kemm l-MFSA u kif ukoll il-*Financial Conduct Authority* tar-Renju Unit juri x'tip ta' investiment kien l-SIB li kien *asset-backed security* ibbazat fuq *TLPI's*.

Barra minn hekk, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza fl-ismijiet ***Evelyn Farrugia et vs GlobalCapital Financial Management Unit Ltd.*** deciza fil-11 ta' Lulju 2016, qalet hekk dwar dawn it-tipi ta' prodotti:

'Hu minnu illi ma jfissirx li investiment li jkun sigur, dan ma jistax ifalli xorta, izda investiment f'kumpaniji ta' life insurances ma jistghux jitqiesu bhala investimenti siguri ghall-ahhar. Il-Qorti tirreferi ghal dak li jghid f'artikolu pubblikat fl-14 ta'

¹⁷ MFSA Consumer Media Release 13/11/2009 (ref. 05/2009)

Frar 2014, il-Financial Conduct Authority tar-Renju Unit, li jitkellem fuq traded life policy investments kif jidher li kien kostitwit dan il-fund. Jintqal hekk:

Traded life policy investments (TLPIs), which are sometimes called 'death bonds' - are complicated products generally unsuitable for the mass retail market.

They are also known as 'death bonds' because the ultimate investment is in life assurance policies, typically of US Citizens. Investors hope to benefit by buying the right to the insurance payouts upon the death of the original policyholders.

They are sometimes also known as 'traded life settlements' or 'senior life settlements'.

TLPIs may pay a regular income or can aim to grow in value over time. Most death bonds are sold as unregulated collective investment schemes (UCIS), but some take other legal forms.

Our review of sales in the TLPI market revealed high levels of unsuitable advice. We are worried that this market could grow and cause further customer losses in the future.

As a result, we have recommended that these products should not reach ordinary retail investors in the UK. This would mean that firms should not be marketing, recommending or selling these products to the mass retail market'.

L-element kumpless u riskjuz ta' dan il-prodott gie wkoll innotat mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili f'sentenza oħra ridenti dwar l-istess prodott *SIB*.¹⁸

Il-Qorti waslet għal din il-konkluzjoni:

'Lill-Qorti jirrizultalha bl-aktar mod car li s-socjetà konvenuta naqset mill-obbligu li kellha li mhux biss tagħti spjegazzjoni cara dwar il-prodott li kien qieghed jigi promoss minnha, partikolarment f'dawk li huma riskji li dan igorr mieghu, izda wkoll li taccerta ruhha jekk mil-livell ta' esperjenza li għandhom l-atturi b'investimenti oħra li huma setghu għamlu tul hajjithom, humiex jifhmu dan il-prodott x'jinvolvi, u jekk kienx hemm prodotti oħra li setghu jigu offruti lilhom li setghu kienu aktar adattati għac-cirkostanzi tagħhom. F'dan l-ambitu, il-Qorti tikkunsidra li minkejja li l-atturi ffirmaw il-contract note li tpoġġa għad-

¹⁸ *Concetta Galea et vs GlobalCapital Financial Management Ltd., 5/10/2018*

dispozizzjoni tagħhom mis-socjetà konvenuta, b'danakollu ma jfissirx li l-atturi fhemu l-kumplikazzjonijiet ta' dan il-prodott, jew ir-riskji inerenti li jgorrur prodotti bhal dawn. Kellu jkun evidenti għas-socjetà konvenuta sa minn meta bdew l-inkontri mal-atturi, li dak li kien adattat għall-atturi kienu prodotti ta' investiment b'riskju baxx u kawt għaliex l-atturi ma ridux jidhlu għal riskju għoli u spekulattiv, assocjat mal-investimenti li huma gew fil-fatt indotti jakkwistaw mis-socjetà konvenuta.'

Il-fatti tal-kaz odjern li għandu quddiemu l-Arbitru huma ferm simili għal dawk li ssemew f'din il-kawza

Kif inbiegh dan il-Prodott u jekk kienx *suitable* jew *appropriate* għall-Ilmentaturi

L-Arbitru għandu certi riservi dwar kif inbiegh dan il-prodott lill-ilmentaturi. L-ilmentaturi jgħidu li kienu iltaqghu biss ma' XX li, kif ammess minnu, ma kellux l-awtorizzazzjoni biex jagħti pariri finanzjarji.

Huwa jipprova jgħid li wara li kien ha l-informazzjoni minghandhom, dahal fix-xena YY, li tahom il-parir hu. L-Arbitru ma jemminx din il-verzjoni. Minn dak li irrizulta, YY kien jitkellem bl-Ingiliz u hadd mill-ilmentaturi ma jaf jitkellem u jifhem bl-Ingiliz. Għalhekk, anke kieku kien prezenti (li l-ilmentaturi jichdu dan), xorta ma setax jagħtihom parir għax kieku kellimhom xorta ma setghux jifhmuh.

XX jgħid li hu kien qed ibieghilhom il-prodott fuq bazi ta' '*promote and sell*' għax hu hekk biss seta' jagħmel, imma kemm fuq il-KYC¹⁹ kif ukoll anke a bazi ta' dak li xehed Michael Schembri,²⁰ is-servizz kien wiehed '*advisory*'.

Għalhekk, skont ir-Regoli tal-MFSA²¹ taht il-Kap. 370 tal-Ligijiet ta' Malta, liema regoli ddahhlu biex jagħtu effett lid-Direttiva *MiFID* mahruġa mill-Unjoni Ewropea, meta jingħata parir fuq investiment irid isir is-*Suitability Assessment* tal-konsumatur.

Regola 2.13 tghid hekk:

¹⁹ A fol. 21

²⁰ A fol. 320

²¹ *Investment Services Rules For Investment Services Providers, Part B: Standard Licence Conditions (SLC)*

'When providing investment advice or portfolio management services, the Licence Holder shall obtain the necessary information, in accordance with SLCs 2.16 to 2.20 and SLC 2.22 to 2.24 regarding the client's or potential client's knowledge and experience in the investment field relevant to the specific type of product or service, his financial situation and his investment objectives so as to enable the Licence Holder to recommend to or, in the case of portfolio management, to effect for the client or potential client, the Investment Services and Instruments that are suitable for him.'

Imbaghad, Regola 2.16 li tistabbilixxi dan is-suitability test tgħid hekk:

'The Licence Holder shall obtain from clients or potential clients, such information as is necessary for the Licence Holder to understand the essential facts about the client and to have a reasonable basis for believing, giving due consideration to the nature and extent of the service provided, that the specific transaction to be recommended, or entered into in the course of providing a portfolio management service, satisfies the following criteria:

a. it meets the investment objectives of the client in question;

b. it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives;

c. it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio'.

L-ilmentaturi jishqu li huma riedu investiment fejn ma jissugrawx il-kapital tagħhom u, fil-fatt, anke l-istess KYC tindika li huma kienu *'fairly conservative'*. Kif intqal fid-dettall fl-analizi tal-prodott f'din id-decizjoni, l-SIB ma kienx jiggarrantixxi l-kapital u kien prodott kumpless li ma kellux jinbiegh lill-ilmentaturi. Għalhekk ma kienx jilhaq l-objettivi tal-klijenti u b'hekk l-ewwel kriterju tas-suitability assessment ma ntlahaqx.

Il-provditur tas-servizz ma ppruvax, kif kellu jagħmel, li meta sar dan l-investiment l-ilmentaturi kienu jifilhu jgorru t-telf u r-riskju li kien igorr il-prodott. Ir-ragel kien jahdem bhala *welder* u l-mara kienet mara tad-dar. Imkien ma gie ippruvat li huma kienu jifilhu jgorru t-telf li garrbu mill-SIB. Għalhekk it-tieni kriterju ukoll ma ntlahaqx.

It-tielet kriterju jishaq fuq li l-klijent ried ikollu *'the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio'*.

In kontroezami, ir-rapprezentant tal-provditur tas-servizz qal bl-aktar mod car li l-ilmentaturi la kellhom esperjenza fi *traded life policy investments* (kif kien dan il-prodott) u lanqas f'investimenti ohra:

'Mistoqsi nafx x'esperjenza kellhom l-ilmentaturi f'dawk li huma traded life policy investments ngħid li l-ilmentaturi ma kellhom xejn aktar magħna. Fil-KYC l-ewwel wiehed ma kienx hemm iddikjarat li kellhom xi esperjenza fl-investimenti u meta ngħid hekk inkun qed nirreferi mhux biss għal traded life policy investments imma għall-investimenti kollha'.²²

Kif intqal, lanqas l-esperti ma għamlu l-kalkoli sew dwar dan il-prodott, ahseb u ara kemm setghu jirrealizzaw ir-riskji abbinati mieghu nies ta' ftit skola bhall-ilmentaturi li kienu nies tax-xogħol u li jiddependu totalment fuq in-nies esperti li kellu l-provditur tas-servizz.

Għalhekk lanqas dan il-kriterju ma gie sodisfatt. Dan iwassal lill-Arbitru għall-konkluzjoni li dan il-prodott ma kienx *suitable* għall-ilmentaturi u qatt ma messu inbiegh lilhom.

Il-provditur tas-servizz kellu jara li l-ilmentaturi kellhom ***'knowledge and experience in the investment field relevant to the specific type of product'***²³ - haga li l-ilmentaturi ma kellhomx.

Huwa car li l-ilmentaturi fdaw lill-provditur tas-servizz għax kellhom fiducja fih. Inholqot relazzjoni fiducjarja u, għalhekk, il-provditur tas-servizz kellu jagixxi bhala missier tajjeb tal-familja u ma jinvestix flushom fi prodott kumpless u riskjuż.

Barra minn hekk, bhala *Licence Holder* tal-MFSA u provditur ta' servizz finanzjarju, il-provditur tas-servizz kellu jagixxi fl-ahjar interess tal-klijent:

²² A fol. 320

²³ Bold tal-Arbitru

*'When providing Investment Services to clients, a Licence Holder shall act honestly, fairly and professionally in accordance with the best interests of its clients.'*²⁴

Li kieku l-provditur tas-servizz mexa ma' din in-norma ma kienx joffri dan il-prodott lill-ilmentaturi.

Skont il-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta,²⁵ l-Arbitru jrid jara jekk fil-mument li jsir l-investment dan kienx jilhaq *l-aspettattivi ragonevoli u legittimi tal-konsumatur*.

L-ilmentaturi riedu investment sikur b'kapital garantit u l-aspettattivi taghhom kien li jkollhom dhul (*income*) minn dan il-prodott minghajr ma jissugraw flushom li kienu gejjin mill-hidma taghhom. Kif inghad, il-prodott *SIB* ma kienx jaghti dawn il-garanziji u, ghalhekk, sar bejgh hazin tal-prodott.

Ghal dawn ir-ragunijiet, l-Arbitru jikkonkludi li l-ilment huwa wiehed gust, ekwu u ragonevoli u qed jilqghu.

Peress li sar *misselling* tal-prodott, l-ilmentaturi ghandhom jitpoggew fil-pozizzjoni originali taghhom.

Huma nvestew is-somma ta' €10,000,²⁶ li minnhom ghandha titnaqqas is-somma ta' €1,554.84, rikavat moghti lill-ilmentaturi²⁷ u, ghalhekk, kien hemm telf kapitali ta' €8,445.16.

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru jordna lil *GlobalCapital Financial Management Ltd.* thallas lill-ilmentaturi s-somma ta' tmint elef, erba' mija u hamsa u erbghin ewro u sittax-il centezmu (€8,445.16).

Bl-imghax legali mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-hlas effettiv.

L-ispejjez tal-kaz huma ghall-provditur tas-servizz.

²⁴ SLC 2.01

²⁵ Art. 19(3)(c)

²⁶ A fol. 15

²⁷ A fol. 230-238

Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji